

Πανεργασιακό

Η δυσκολίες και τα προβλήματα που χαρακτηρίζαν τις οικονομικές εξελίξεις από τις αρχές του 1990 συνεχίστηκαν και κατά το 1991 με αποτέλεσμα να οδηγηθεί η οικονομία σε βαθύτερη κρίση. Η χειροτέρευση της οικονομικής κατάστασης είναι τόσο σοβαρή ώστε η Κυβέρνηση όχι μόνο έχει αποτύχει να πιάσει τους στόχους που η ίδια είχε θέσει για το 1991, αλλά έχει οδηγήσει την οικονομία σε ένα αδιέξοδο φαύλο κύκλο ώστε να μην υπάρχουν ελπίδες ανάκαμψης στο ορατό μέλλον.

Ιδιαίτερα σοβαρή εξέλιξη και φέτος είναι η παραπέρα σοβαρή διόγκωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα και του δημόσιου χρέους, που έχουν ^{προσλάβει} ~~πάρει~~ εκρηκτικές διαστάσεις. Παράλληλα, σημειώθηκε νέα κάμψη της βιομηχανικής παραγωγής, διάβρωση του βιωτικού επιπέδου, και σοβαρή χειροτέρευση της ~~οικονομικής~~ κατανομής του εθνικού εισοδήματος και σημαντική αύξηση της ανεργίας.

Η εξασθένιση της οικονομικής δραστηριότητας είχε ως αποτέλεσμα κάποια βελτίωση του πληθωρισμού και του ισοζυγίου/πληρωμών ^{εξωτερικών}. Όμως, η βελτίωση αυτή είναι πολύ περιορισμένη και πρόσκαιρη, αφού σε μεγάλο βαθμό οφείλεται σε έκτακτους παράγοντες. Στην πραγματικότητα το μικρό αυτό θετικό αποτέλεσμα στον πληθωρισμό και το εξωτερικό ~~ισοζύγιο~~ ισοζύγιο θα είχε ~~ελαττώσει~~ χαθεί τελείως σε περίπτωση ανάκαμψης της οικονομίας από την ύφεση.

Η εξέλιξη των βασικών μεγεθών της οικονομίας στη διάρκεια του 1991 είναι γνωστή.

- Η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε κατά 3 ο/ο στο ~~πρώτο~~ ^{9ο} τρίμηνο Ιανουαρίου- Αυγούστου 1991, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 1990, ενώ ~~πέρυσιν~~ είχε μειωθεί κατά 1 ο/ο περίπου.
- Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για την παραγωγή και τη δαπάνη στο σύνολο της οικονομίας επιβεβαιώνουν την κάμψη του ακαθάριστου προϊόντος σε όλους του τομέας της οικονομίας, πλην της γεωργίας.

Το μη αγροτικό ΑΕΠ μειώθηκε το 1991 0.5 ο/ο ενώ το 1990 είχε αυξηθεί κατά 1,1 ο/ο. Το συνολικό ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές συντελεστών παραγωγής) αυξήθηκε γύρω στο 1 ο/ο, λόγω της σημαντικής ανάκαμψης του γεωργικού προϊόντος κατά 15 ο/ο, μετά από κάμψη 10 ο/ο περίπου το 1990 εξαιτίας των δυσμενών καιρικών συνθηκών που επικράτησαν ~~τότε~~ τότε.

- Παράλληλα συνεχίστηκε η διόγκωση της ανεργίας. Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της ΕΣΥΕ το ποσοστό ανεργίας/ξεπέρασε το 8 ο/ο ^{το 1991} ενώ το 1990 ήταν γύρω στο 7 ο/ο. Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις το ποσοστό ανεργίας το 1991 θα διαμορφωθεί τελικά γύρω στο 9 ο/ο, ^{ύψος} που αποτελεί ρεκόρ για τα ελληνικά δεδομένα των τελευταίων ετών.

- Η κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας είχε κάποιο αντίκτυπο στο ισοζύγιο πληρωμών. Στο δεκάμηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 1991 το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών διαμορφώθηκε στο επίπεδο των 861 εκατ. δολαρίων, έναντι 2907 εκατ δολαρίων στο αντίστοιχο δεκάμηνο του 1990. (Πρέπει να σημειωθεί ότι το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ~~το 1991~~ εκφρασμένο σε δολάρια ΗΠΑ το 1991 εμφανίζεται μικρότερο από ότι είναι στην πραγματικότητα λόγω της επίδρασης που έχει η ^{αύξηση} ~~υπέρ~~τίμηση του δολαρίου απέναντι στα νομίσματα των ~~επ~~ άλλων (πλην των ΗΠΑ) εμπορικών μας εταιρών).

Εκτός από την υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας, στη βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έχουν συμβάλει αποφασιστικά η αύξηση των καθαρών μεταβιβάσεων από την ΕΟΚ, που έφθασαν στο δεκάμηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 1991 σε ύψος ρεκόρ (3173 εκατ. δολάρια έναντι 2312 εκατ. δολαρίων του αντίστοιχου δεκαμήνου του 1990), και οι αυξημένες αναλήψεις από μετατρέψιμες καταθέσεις (2445 εκατ. δολάρια το 1991, έναντι 1787 εκατ. δολαρίων το 1990), που ανάγονται ουσιαστικά στην κίνηση

βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων και θα μπορούσαν να ~~αποστραφούν~~^{ανα} ανα πάσα στιγμή αν επικρατήσουν δυσμενείς κερδοσκοπικές τάσεις στην οικονομία. Αν αφαιρεθούν τα κονδύλια αυτά και ληφθεί υπόψη το (VALUATION EFFECT) από την ~~υπερτίμη~~^{ανάξιμνη} άνοδο του δολαρίου, το έλλειμα τρεχουσών συναλλαγών παρέμεινε περίπου στα περιουσιακά επίπεδα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το εμπορικό ισοζύγιο, που αποτελεί καλύτερο δείκτη της ανταγωνιστικής ικανότητας της οικονομίας, ~~διαμερφώθηκε~~ στη περίοδο Ιανουαρίου- Φεβρουαρίου 1991 ~~ήχη~~ παρουσίασε έλλειμμα 9924 εκατ. δολαρίων, ~~εξαιρετικά~~ έναντι ελλείμματος 10033 εκατ. δολαρίων την αντίστοιχη περίοδο του 1990.

Η μεγάλη ελλειμματικότητα του εμπορικού ισοζυγίου αντανάκλασε μεγάλο βαθμό διαρθρωτικές αδυναμίες, αλλά και τις αυξανόμενες δυσκολίες που αντιμετωπίζει η ελληνική βιομηχανία να ανταπεξέλθει στον οξύ ανταγωνισμό που επικρατεί στις διεθνείς αγορές και να αντισταθεί στον εξωτερικό ανταγωνισμό ακόμη και στην εσωτερική αγορά, στην οποία σταθερά αυξάνει η διείσδυση εισαγωγών.

- Ο πληθωρισμός που υποχώρησε σταδιακά ~~από~~ από 22,8 ο/ο στο δωδεκάμηνο Δεκ. 1989 - Δεκ. 1990, σε 17,4 ο/ο περίπου τον Αύγουστο του 1991, αυξήθηκε και πάλι κατά τους φθινοπωρινούς μήνες ~~και~~ με αποτέλεσμα η αύξηση των τιμών στο τέλος του έτους να ^{έχει} πλησιάζει το 18 ο/ο. Έτσι, η συνολική επιβράδυνση του πληθωρισμού μέσα στο 1991 ήταν περίπου πέντε εκατοστιαίες μονάδες, παρά τις κυβερνητικές προβλέψεις ότι ο ρυθμός πληθωρισμού θα έπεφτε μέχρι το τέλος του έτους κάτω από το 16 ο/ο .

Η επιβράδυνση αυτή του πληθωρισμού είναι επιφανειακή, αφού μετά την ~~επίδραση~~ αφαίρεση της επίδρασης έκτακτων παραγόντων

Επίδραση
τα μισθών
ν. ι. κ. κ. κ.

ο πληθωρισμός διατηρείται εφέτος περίπου στα περσινά επίπεδα.
Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, οι αυξήσεις στην έμμεση φορολογία, οι καθυστερημένες αναπροσαρμογές των τιμολογίων των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και οι διαδοχικές αυξήσεις στις τιμές των καυσίμων επεβάρυναν τον πληθωρισμό/μέ ^{πέρσι} 6,5 εκατοστιαίες μονάδες περίπου. Χωρίς τις αυξήσεις αυτές ο πληθωρισμός θα ήταν πέρσι γύρω στο 16 ο/ο. Εφέτος οι άμεσες επιπτώσεις από τις αυξήσεις των τιμολογίων των ΔΕΚΟ και της τιμής του ντίζελ επεβάρυναν τον πληθωρισμό κατά 1,5 εκατοστιαίες μονάδες. Επομένως, αν αφαιρεθούν οι επιδράσεις αυτές, ο υπολανθάνον "σκληρός" πληθωρισμός παρέμεινε ουσιαστικά στα περσινά επίπεδα και εξακολουθεί να είναι σχεδόν τετραπλάσιος του αντιστοιχού μέσου πληθωρισμού των εταίρων μας στην Κοινότητα, παρά τη σημαντική μείωση των πραγματικών ημερομισθίων και μισθών.

Τα τεράστια ελλείμματα του δημόσιου τομέα εξακολουθούν να υπονομεύουν την εισοδηματική πολιτική και δεν επιτρέπουν ουσιαστική βελτίωση σε μονιμότερη βάση του πληθωρισμού αλλά και του/εμπορικού μας ισοζυγίου που αποτελούν τους σοβαρότερους περιοριστικούς παράγοντες ανάταξης της οικονομίας.

Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι αυτές οι δυσκολίες εξακολουθούν να χαρακτηρίζουν και τις μακροοικονομικές προοπτικές για τα επόμενα δύο-τρία χρόνια. Σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις του ΟΟΣΑ (2/12/ 1991) ο ρυθμός αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Ελλάδας θα στη διετία 1992-93 θα κυμανθεί γύρω στο 1 με 1,5 ο/ο. Το ποσοστό ανεργίας θα φθάσει το 9,5 ο/ο περίπου το 1992 και 10,5 ο/ο το 1993, ενώ ο πληθωρισμός, σε μέσα επίπεδα, προβλέπεται ότι θα είναι 14,7 ο/ο το 1992 και 11 ο/ο περίπου το 1993.

Είναι επομένως φανερό ότι, με τα σημερινά δεδομένα, δεν υπάρχει προοπτική πραγματικής σύγκλισης με την Κοινότητα, ~~ούτε ~~δυνατότητα~~ ελπίδα~~ αύξησης του βιωτικού επιπέδου στη Ελλάδα σε μιά περίοδο που οι άλλες χώρες της Κοινότητας προχωρούν στην επόμενη φάση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η δραματικής αυτές εξελίξεις της οικονομίας προς το χειρότερο κατά το 1991 σε πολύ μικρό μόνο βαθμό μπορούν να αποδοθούν στο δυσμενές εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον, ιδιαίτερα μετά την κρίση του Κόλπου και τις εξελίξεις στη Γιουγκοσλαβία. Η αλλαγή προς το χειρότερο της οικονομικής κατάστασης, που ήταν ήδη κρίσιμη το 1990, είναι άμεσο αποτέλεσμα της αδυναμίας της Κυβέρνησης 20 μήνες τώρα να ελέγξει τις εξελίξεις. Η πλήρης ~~Η~~ αποτυχία της Κυβέρνησης να πετύχει τους στόχους που η ίδια είχε θέσει για το 1991 οφείλεται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη ενός καλά σχεδιασμένου, αξιόπιστου και αποτελεσματικού προγράμματος οικονομικής σταθεροποίησης και διαρθρωτικής μεταρρύθμισης. Η Κυβέρνηση δεν έχει υιοθετήσει τα αναγκαία μέτρα με την ταχύτητα που θα έπρεπε για την επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί. Αντίθετα, η αντιμετώπιση των προβλημάτων γίνεται με πρόχειρο και αποσπασματικό τρόπο, χωρίς συντονισμό. Επιπλέον, η Κυβέρνηση δεν φαίνεται ικανή να εφαρμόσει αποτελεσματικά μέτρα που η ίδια έχει αποφασίσει, ενώ υπάρχουν πολλά παραδείγματα υπαναχώρησης της Κυβέρνησης από τις αρχικές της θέσεις σε κρίσιμα θέματα οικονομικής πολιτικής.

Το οικονομικό πρόβλημα της χώρας όχι μόνο έχει οξύ και πιεστικό χαρακτήρα αλλά δημιουργεί ~~περισσότερες~~ κοινωνικές αδικίες και ανισότητες που έχουν πάρει διαστάσεις απαράδεκτες.

Ολο σχεδόν το βάρος της οικονομικής σταθεροποίησης έχει εναποτεθεί στην εισοδηματική πολιτική ενώ το κύριο βάρος της δημοσιονομικής προσαρμογής το φέρουν οι εργαζόμενοι.

Τόν Απρίλιο του 1990 η Κυβέρνηση έθεσε ως κεντρική επιδίωξη της πολιτικής της τη μείωση των δημόσιων ελλειμμάτων. Για το σκοπό αυτό, αποφάσισε αυξήσεις της φορολογίας που περίμενε ότι θα απέδιδαν το 1990 πρόσθετα έσοδα 250 δισ. δραχμές. Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 1990 που ψηφίστηκε από τη Βουλή τον Ιούνιο του 1990, προέβλεπε καθαρό δημοσιονομικό έλλειμμα (χωρίς τα χρεολύσια) για το '90 ως ποσοστό του ΑΕΠ, 16 ο/ο έναντι αντίστοιχου ποσοστού ~~18~~ ^{17,6} ο/ο το 1989. Σύμφωνα με οριστικά τα ~~φελικά~~ στοιχεία (Σε. 45, Πίνακας 3.2) της Εισηγητικής Εκθέσης του Νοεμβρίου του 1991) το έλλειμμα του Γενικού Προϋπολογισμού του Κράτους (ΓΠΚ) διαμορφώθηκε τελικά το 1990 σε 17,2 ο/ο του ΑΕΠ , δηλαδή μειώθηκε ελάχιστα. Όπως είχαμε επισημάνει και κατά την περυσινή συζήτηση για τον προϋπολογισμό του 1991, τα μέτρα που είχε λάβει η Κυβέρνηση το 1990 αποδείχθηκαν αναπαρκή να συμβάλλουν στην ουσιαστική μείωση των δημόσιων ελλειμμάτων.

Οι καθαρές δανειακές ανάγκες του ευρύτερου δημόσιου τομέα , ~~μάλιστα~~ σε ταμειακή βάση, μάλιστα έφθασαν το 1990 ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 19,9 ο/ο από 18,3 ο/ο το 1989 και υπερέβησαν ~~χρ~~ κατά 2,2 εκατοστιαίες μονάδες το στόχο του 16,8 ο/ο που είχε θέσει η Κυβέρνηση στον Προϋπολογισμό τον Ιούνιο του 1990 .

Η Κυβέρνηση, κάτω από την πίεση της ανάγκης για την σύναψη του Κοινοτικού δανείου ύψους 2,2 δισ. ECU που αποφασίστηκε τόν περασμένο Φεβρουάριο, μετά από εκτεταμένες διαβουλεύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε ένα τριετές πρόγραμμα (1991-1993) δημοσιονομικής εξυγίανσης που προέβλεπε τη μείωση των δανειακών ^{μεταξύ άλλων}

αναγκών του ευρύτερου δημόσιου τομέα σε 13% του ΑΕΠ το 1991, 6,7% το 1992 και σε 3% μέχρι το 1993. Παράλληλα, το πρόγραμμα αυτό προέβλεπε τη δημιουργία ενός συνεχώς αυξανομένου πρωτογενούς πλεονάσματος (έλλειμμα μείον τόκοι) από το 1991 και μετά (πλεόνασμα 1,9% του ΑΕΠ το 1991, 6,4% το 1992, και 8,3% το 1993) και μείωση του δημόσιου χρέους από 109,2% του ΑΕΠ το 1990 σε 108,2% το 1991, 101,9% το 1992 και 94,1% του ΑΕΠ το 1993.

Κανένας από τους στόχους του προϋπολογισμού του 1991 δεν έχει επιτευχθεί, ενώ η πλήρης αποτυχία επίτευξης των στόχων του 1991 κάνει σχεδόν ανέφικτη την επίτευξη των στόχων του προϋπολογισμού για το 1992. Επιπλέον, η χρονική μετάθεση δαπανών τόκων που αντιστοιχούσαν στο 1991 και 1992 με τη χρονική αναδιάρθρωση χρέους που έκανε η Κυβέρνηση μειώνει σημαντικά τις πιθανότητες να επιτευχθούν οι δημοσιονομικοί στόχοι του 1993.

Το καθαρό έλλειμμα του Γενικού Προϋπολογισμού για το 1991 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 1970 δισ. δρχ. αντί των 1640 δισ. δρχ. που αναγράφονται στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού (σελ. 45, Πίνακας 3.2). Η διαφορά προκύπτει από την επιπλέον υστέρηση των εσόδων κατά 240 δισ. δρχ. περίπου, από τα οποία 120 δισ. δρχ. είναι από την προβλεπόμενη πώληση της ΑΓΕΤ-ΗΡΑΚΛΗΣ και άλλων περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου που δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί φέτος και τα υπόλοιπα 120 δισ. δρχ. από υπερεκτίμηση άλλων εσόδων.

Έτσι, το καθαρό έλλειμμα του ΓΚΠ, ως ποσοστό του ΑΕΠ εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε στο 15,8%, έναντι 17,2% το 1991. Αν στο ποσό αυτό του ελλείμματος συνυπολογισθούν και οι πληρωμές τόκων του έτους 1991, 200-240 δισ. δρχ. οι οποίες μεταφέρθηκαν σε επόμενα χρόνια, τότε το καθαρό έλλειμμα του ΓΚΠ ως ποσοστό του ΑΕΠ παρέμεινε στα περιουσιανά επίπεδα.

Η εξέλιξη αυτή επιβεβαιώνεται και από την κίνηση του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης που παρουσιάζεται στον Πίνακα 5.4 της Εισηγητικής Έκθεσης (σελ. 128). Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, στη διάρκεια του 1991 το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης αυξήθηκε κατά 2.5 δισ. δρχ. ή από 112,8% του ΑΕΠ το 1990 σε 117,2% του ΑΕΠ το 1991. Υπερβάσεις υπάρχουν και στα ελλείμματα των δημοσίων επιχειρήσεων και Οργανισμών, ορισμένοι από τους οποίους (ΙΚΑ, ΝΑΤ κ.ά.) βρίσκονται σε δεινή οικονομική κατάσταση.

Στο σημερινό φύλλο της εφημερίδας ΗΜΕΡΗΣΙΑ δημοσιεύονται οι τελευταίες εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σύμφωνα με τις οποίες το έλλειμμα του ευρύτερου δημόσιου τομέα (σε ταμειακή βάση) στα τέλη του 1991 θα φθάσει το 19% του ΑΕΠ, ξεπερνώντας όχι μόνο τον κυβερνητικό στόχο του 13%, αλλά και το επίπεδο του 1990 (18,7%).

Επομένως είναι προφανές ότι το κυβερνητικό πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής έχει αποτύχει πλήρως. Είναι γνωστό ότι στους ζωτικούς τομείς της φορολογικής μεταρρύθμισης, της πάταξης της φοροδιαφυγής και της μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, η Κυβέρνηση δεν έχει κάνει τίποτα το ουσιαστικό.

Η αποτυχία της πολιτικής δημοσιονομικής προσαρμογής για το 1991, και η αδυναμία της Κυβέρνησης να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις κάνει σχεδόν αδύνατη την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων για το 1992 και επηρεάζει αρνητικά τις προοπτικές της οικονομίας.

- Οι μεγάλες αποκλίσεις από τους δημοσιονομικούς στόχους σημαίνει ότι οι πληρωμές για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους ξεπερνούν τους αρχικούς υπολογισμούς. Αν δεν ληφθούν δραστικά μέτρα περικοπής του ελλείμματος στον Προϋπολογισμό του 1992, το Δημόσιο θα περιέλθει σύντομα σε αδυναμία να χρηματοδοτεί τα ελλείματά του με την προσέλκυση αποταμιευτικών πόρων (ομόλογα, έντοκα γραμμάτια κλπ).

- Η μεγάλη συμμετοχή του δημόσιου τομέα στην απορρόφηση εθνικών αποταμιεύσεων ενισχύει τα ήδη πολύ υψηλά επιτόκια και επηρεάζει αρνητικά τις προοπτικές οικονομικής ανάκαμψης και παρατείνει τις μακροοικονομικές ανισορροπίες.

- Η αδυναμία περιορισμού των δημοσιονομικών ελλειμμάτων κάνει σχεδόν αδύνατη την εφαρμογή κατάλληλης νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, μειώνει την αποτελεσματικότητα της εισοδηματικής πολιτικής και γενικά διαβρώνει την αξιοπιστία του όλου προγράμματος οικονομικής σταθεροποίησης. Στην πραγματικότητα η μακροοικονομική πολιτικής της Κυβέρνησης έχει ήδη καταρρεύσει και πρέπει να γίνει νέο ξεκίνημα από την αρχή.

Προοπτικές του Προϋπολογισμού του 1992

Η αδυναμία προώθησης της δημοσιονομικής σταθεροποίησης μέχρι σήμερα δημιουργεί σοβαρές αμφιβολές για την επίτευξη των στόχων του προϋπολογισμού για το 1992.

Όπως αναφέρεται στην Εισηγητική Έκθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 1992 στόχος της Κυβέρνησης είναι οι καθαρές δανειακές ανάγκες της Κεντρικής Διοίκησης να περιορισθούν το 1992 σε 7,6% του ΑΕΠ. Ωστόσο, ο υπουργός Οικονομικών δεν προτείνει κανένα συγκεκριμένο δημοσιονομικό μέτρο που να αντιμετωπίζει τις βασικές αιτίες ύπαρξης των μεγάλων ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα και ο στόχος για την μείωση των ελλειμμάτων της Κεντρικής Διοίκησης στο 7,6% του ΑΕΠ δεν έχει την παραμικρή πιθανότητα επιτυχίας. Αντίθετα, αναμένονται και πάλι σημαντικές υπερβάσεις στις δανειακές ανάγκες του δημόσιου τομέα.

Οι εμπειρογνώμονες του Οικονομικού Γραφείου του Πρωθυπουργού, του ΥΠΕΘΟ και της Τράπεζας της Ελλάδος, εκτιμούν ότι ο Προϋπολογισμός του 1992 ξεκινά με υπέρβαση του ελλείματος κατά 350 δισ. δρχ. σε σχέση με τον προβλεπόμενο στόχο (ΕΘΝΟΣ 10.12.1991). Στην πραγματικότητα νεότερες εκτιμήσεις ειδικών, ανεβάζουν τις υπερβάσεις σε 550 δισ. δρχ. Θα υπάρξει υπέρβαση στις πληρωμές για τόκους της τάξεως των 250 δισ. δρχ. Θα υπάρξουν επίσης υπερβάσεις στις πληρωμές μισθών, συντάξεων, επιχειρήσεων κλπ. άλλων 50 δισ. δραχμών τουλάχιστον, ενώ η υστέρηση υπολογίζεται σε 250 δισ. δρχ. έναντι υστέρησης 150 δισ. δρχ. που εκτιμούν οι κυβερνητικοί εμπειρογνώμονες. Οι διαφορές μεταξύ των δύο εκτιμήσεων προκύπτουν:

(α) από τις ρεαλιστικότερες προβλέψεις για την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ κατά το 1992.

(β) από τη χρησιμοποίηση ρεαλιστικότερων ελαστικοτήτων φορολογικών εσόδων ως προς το ονομαστικό ΑΕΠ, και

(γ) από ρεαλιστικότερες εκτιμήσεις της αύξησης των εσόδων από την μείωση της φοροδιαφυγής και την αύξηση των εισπράξεων εσόδων παρελθόντων οικονομικών ετών.